

FOLCLORE

Folclore o també la cultura popular, és la cultura tradicional particular d'un grup ètnic o cultural determinat. Això inclou tradicions, cançons, llegendes etc. El folklore es transmet (přenášena) tradicionalment de manera oral, tot i que en l'època moderna s'han fet esforços (snaha) importants de recopilació de la cultura popular de molts països. Tenim dos folkloristes de Catalunya del Nord: Esteve Caseponce i Jordi Pere Cerdà.

MITOLOGIA

La **mitologia** és el conjunt relativament coherent de mites i sobretot símbols que il·lustra la part irracional d'un sistema ideològic, de valors (hodnoty) i de creences (přesvědčení) subjectiu d'una persona o d'un grup sociocultural. Per alguns autors, els mites personals acaben convergint en algun punt amb els culturals.

A la cultura popular sobreviuen (přežívají) , mites, rondalles (bajky) o llegendes que poden ser d'origen molt antic o més recents.

Mitologia catalana és el llegendari que s'ha explicat durant generacions a Catalunya o als Països Catalans. Es tracta d'un conjunt d'històries de transmissió oral centrades en personatges singulars o a explicar l'existència de construccions i particularitats locals. Poden ser la transformació de mites europeus similars o bé tradicions pròpies.

Eminentment de transmissió oral, es pot dir que hi ha similituds (podobnosti) amb les cultures limítrofes (okolní, sousední) . No obstant això, als Països Catalans s'hi presenten una sèrie de característiques pròpies com els diferents personatges fruit de la diferenciació cultural.

L'origen de la mitologia possiblement recull part de les creences preromanes integrades en el paganisme romà.

Ben entrat el segle XIX, amb la Renaixença i el modernisme, se cercaren els referents mitològics catalans i molts autors s'interessaren a cercar i documentar aquests costums i rituals propis, i en destaca d'entre tots la figura de Joan Amades en la seva obra gairebé enciclopèdica; recolliren moltes de les llegendes, costums, cançons i rondalles.

Criatures mitològiques catalanes

El llegendari català és ple de referències a éssers (bytosti) mitològics i fantàstics.

Les aigües

L'aigua és ubiqüa en les mitologies, especialment en la catalana. Hi ha les aloges, les aloges (o dones d'aigua, ženy které žijí u rybníků, jezer, fontán atd. v Al poema El Canigó, de Jacint Verdaguer, hi ha nombroses referències a una dona d'aigua, de nom Flordeneu, que enamora al cavaller Gentil.) o el peix Nicolau (é sun home com les sirenes, és mig peix i mig humà),

La gent menuda

Unes de les criatures més curioses són les de mida reduïda, petits éssers, alguns de malèvolos, però sempre dotats d'una gran intel·ligència: són els genis, follets (skřeti) i donyets (elfové)

Monstres errants

Aquestes monstres són presentats com a personatges descarrilats, que apareixen de tant en tant i que rarament encaixen en la vida en societat, ja que, quan apareixen, són motiu de desgràcies o mals averanys (znamení). Per exemple l'home del sac, El Nonell (Nonell byl mladý krásný muž s krásným hlase, všechny dívky mu podlehly. Oženil se 7x a pokaždé na svou dívku zapomněl, každá z jeho dívek nakonec zemřela od smutku. Později potkal ještě jednu dívku, o které si myslel že je konečně ta pravá. Ta mu ale dala úkol, že si ho vezme pouze pokud vyhraje závod, dívka na koni, on to nezvládal, nakonec se stále proklínal a běžel tak usilovně až se z něj stal pes. Do dnes se neví jestli dívku získal, jestli umřel starý, nebo je prokletý navždy, jisté je že vždy cestuje do hor v podobě velkého chlupatého psa o velikosti koně.) El dip (zlý černý pes), El Papu més conegut de la mitologia catalana.

Fantasmes i esperits

Moltes són les representacions d'allò que resta invisible. Ànimes en pena (mrtví), la santa companya, i diversos dimonis menors (démoni), i fins i tot el mateix Satanàs prenen formes per temptar l'ésser humà i aprofitar-se de les seves febleses (slabiny). Hi té el seu origen mític el pont del Diable (Pineda de Mar) i el de Martorell.

<https://www.youtube.com/watch?v=7Y1ImLgotUI>

Bestiari

El folet (skřítek, zlý goblin), drac, Espantamainades (strašidlo, bubák), la fada (víla, okřídlená, mají i zázračný létající prášek), L'Home dels Nassos (és un personatge mitològic català que té tants nassos com dies li queden a l'any.), Marraco (popular a Lleida, bud' se jedná o muže který žere děti, nebo o draka který žere lidi), Minarió (pomáhají při vánocích), Muladona (je to napůl žena a napůl mula, nebyla uctívá k náboženství), Fumera (postava typická pro Catala Nord, vidí všechno (má více očí), cítí všechno, rozdává teplo a oheň, nebo uhlí zlobivým dětem), tió de Nadal

DANSA FOLKLÒRICA

Les danses folklòriques, danses tradicionals o danses populars són danses pròpies de la cultura popular d'un país o d'una comunitat de persones, i que s'han anat transmetent de generació en generació.

Als Països Catalans les danses folklòrica més conegudes són la jota i la sardana.

La **sardana** és una dansa popular catalana considerada el ball nacional de Catalunya. És una dansa col·lectiva que ballen homes i dones agafats de les mans formant una rotllana, i puntejant amb els peus els compassos de la música interpretada per la cobla. El nom pot fer referència tant al ball com a la música.

Teatre popular

És un terme molt genèric en el que entra el conjunt de manifestacions dramàtiques més o menys elaborades propis de la cultura popular, no té un autor conegut i és transmes per tradició oral o escrita. Poden incloure dansa, música i cançons, desfilades, màgia i altres gèneres d'arts escèniques, ja que no sempre aquests han estat estrictament separades de la manera que es poden classificar ara, i de fet actualment també es fusionen en nombrosos espectacles. Les més antigues van tenir lloc abans de la utilització de la parla i solien estar relacionades amb rituals.

Fira de Teatre de Titelles de Lleida (festival loutek)

És un festival de titelles que se celebra anualment a Lleida des de 1989. L'impulsa i organitza el Centre de Titelles de Lleida i la patrocina l'ajuntament de la ciutat.

La mostra combina espectacles gratuïts i de pagament, en recintes tancats o en diversos punts a l'aire lliure de la ciutat.

La fira contracta una trentena de companyies teatrals cada edició, principalment catalanes i espanyoles però també d'arreu del món.

És considerada el certamen titellaire més important d'Espanya i és l'esdeveniment popular més concorregut de Lleida.

Teatre Principal

És el teatre més antic de la ciutat de Lleida. Situat a Plaça Paeria, número 7. Actualment funciona també com a sala d'exhibició de cinema amb projeccions diàries.

La Llotja de Lleida

És un palau de congressos i teatre de propietat municipal ubicat a la ciutat de Lleida. L'edifici ocupa l'esplanada on se celebrava l'antic mercat de fruites i verdures (popularment conegut com el *mercat dels pagesos*), al barri de Pardinyes.

Les obres del palau s'iniciaren la primavera de 2007 i el 21 de gener de 2010 s'inaugurà el palau amb la representació de **Il Trovatore** de **Giuseppe Verdi**.

Vestits tradicionals

Vestits tradicionals o típics són els vestits que es feien servir antigament per ballar o fer algun tipus de dansa. A Catalunya Nord Occidental i als altres Països Catalans s'han conservat com a part de la cultura popular en els balls i danses tradicionals

EL VESTUARI

El vestit tradicional de catalana sol ser-ho de pagesa, mentre que el de pubilla representa les dues cares de la situació social catalana de l'època: la riquesa i la pobresa.

Cos: De vellut negre, un teixit car, representatiu de la classe burgesa

Faldilla: Estampats molt diversos.

Davantall: De color negre, símbol de la dona treballadora.

Mitges: De color blanc i de blonda.

Sabates: De taló

Mantellina: De color blanc i de punta, que simbolitza la bona posició de la pubilla al poble.

Gandalla: De color negre i reixada, és una lligadura de malla de seda

Mitenes: De color negre i reixada,

Les parts que componen el vestuari dels hereus són:

Pantalons: De vellut negre i amb cintura

Cos: De vellut negre, (amb algunes variacions a l'esquena on poden portar tela d'algun color).

Camisa: De màniga llarga i color blanc.

Mitjons llargs o mitges: De color blanc.

Espardenyes: De set vetes, normalment de color negre.

Barretina: Alguns hereus acompanyen el seu vestuari amb una Babetina.

FESTES POPULARS

Les **festes populars als Països Catalans** són el conjunt de festes tradicionals que se celebren als territoris de parla catalana. A continuació es descriurà els elements cabdals que comparteixen les festes tradicionals.

La gran majoria de les festes se celebren en dies associades amb la tradició cristiana, fins i tot manquen cap element directament cristià, tret del fet que se celebra el dia d'un san.

Les festes cristianes són molt arrelades als Països Catalans. A més de ser dies no oborals.

Nadal, Pasqua són celebrades a moltes llars, i són protagonitzats en molts llocs per festes especials, com per exemple **la cavalcada dels Reis Mags** que es fa a totes les poblacions de Catalunya.

Altres tradicions introdueixen un element més humorístic, com el **tió de Nadal i el caganer**.

Diada de Sant Jordi

En totes les països catalans, es celebra cada any de forma especial el dia 23 d'abril, festa del llibre i de la rosa, una tradició, la de Sant Jordi.

La festa Major de Maig

Del 10 al 14 de maig de 2017

La Festa Major de maig se celebra en honor a Sant Anastasi (11 de maig), un soldat romà fill de Lleida que va ser martiritzat a Badalona per ordre de Dioclecian l'any 303.

La constant presència de l'emblemàtic drac de la ciutat i de la parella de gegants més antics de Catalunya, Marc Antoni i Cleòpatra

LA PASSIÓ MEDIEVAL DE CERVERA

El projecte, estrenat el 26 de març de 2016 a l'església de Santa Maria de Cervera, té la finalitat de posar en escena una reconstrucció el més fidel possible del Misteri de la Passió de Cervera, que constitueix un dels textos dramàtics catalans antics, del cicle de la Passió, més complets que han pervingut fins als nostres dies i el més interessant per la seva complexitat.

